

SOSYAL AĞLARDA ELEKTRONİK ÖĞRENCİ ÜRÜN DOSYASI KULLANIMININ İNCELENMESİ: YÜKSEKÖĞRETİMDE BİR DURUM ÇALIŞMASI*

Mohammed Qasim Mustafa ALRAMADHANI**

Sami ŞAHİN***

ÖZ

Bu araştırmada öğretmen eğitiminde sosyal ağlarda elektronik öğrenci ürün dosyası (EÖÜD) kullanımı öğrenci ve öğretim elemanı deneyimleri ve etkililik bakımından incelenmiştir. Araştırmanın deney grubunu Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü Özel Öğretim Yöntemleri dersini alan 30 öğrenci oluşturmuştur. Bu amaç doğrultusunda, öğretmen adaylarının ve öğretim elemanın sosyal ağlarda EÖÜD kullanımında yaşadığı deneyimler; eğitsel fayda, yaşanan zorluklar ve sınırlılıklar, sınıf içi etkileşim, derse katılım, sosyal ağlarda EÖÜD kullanımına yönelik tutum ve ders başarısı kapsamında incelenmiştir. Araştırmada karma araştırma yaklaşımı benimsenmiş, nitel ve nicel verilerin analizi ile yöntemsel çeşitliliğe gidilmiştir. Araştırma verileri; gözlem, görüşme, gönderiler, görüş ölçeği ve tutum ölçeği ile elde edilmiştir. Örneklemde ulaşılır durum örneklem yöntemi kullanılmıştır. Gözlemler katılımcı gözlem yöntemi ile elde edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre sosyal ağlarda EÖÜD'nin ders içi etkileşimi olumlu yönde etkilediği, derse katılımı arttırdığı ve ders başarısına olumlu katkısı olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının sosyal ağlarda EÖÜD'ye yönelik genel görüşü olumlu olmakla beraber bu sosyal ağlarda EÖÜD'nin derste kullanımına yönelik tutumlarında artış ölçülse de istatistik olarak anlamlı bulunmamıştır. Öğretim elemanı da sosyal ağlarda EÖÜD uygulamasını faydalı bulmuş, derse katılımı arttırdığı, derse yönelik tutumu ve başarıyı olumlu etkilediği yönünde kanaat edinmiştir. Öğretim elemanının sosyal ağlarda EÖÜD'de bazı zorluklar yaşadığı da gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik eğitimi, elektronik öğrenci ürün dosyası, Facebook

---

* Bu çalışma Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yazılan Doktora tezin-den üretilmiştir.

** Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, BÖTE Bölümü, memedmustafa@gmail.com

*** Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, BÖTE Bölümü, sami@gazi.edu.tr

Makalenin Geliş Tarihi: 01.11.2017 Kabul Tarihi: 28.12.2017

EXAMINATION OF USE OF ELECTRONIC PORTFOLIO IN SOCIAL NETWORKS: A CASE STUDY IN HIGHER EDUCATION

ABSTRACT

In this research, using electronic portfolio (EP) through social networks for teacher education has been examined with respect to student and instructor experiences and effectiveness. The experimental group of the research consisted of 30 students who received Special Teaching Methods course in the department of Computer and Instructional Technology Education in the Faculty of Education. In line with this purpose, experiences of teacher candidates and instructors using EP have been analyzed within the scope of educational benefit, difficulties and limitations which have been experienced during the use of EP, classroom interaction, class participation, attitude towards using EP and academic achievement. A mixed method approach has been adopted for the research and methodological triangulation was acquired through analyzing qualitative and quantitative data. Research data have been obtained through observation, interview, posts, opinion and attitude scale. Convenience sampling has been used for the sampling. Observations were conducted through participant observation method. According to the research results, it has been revealed that EP impacts interactions during the lesson in a positive way, increases the participation in classroom discussions and contributes positively to the academic achievement. Although the general view of the teacher candidates towards the EP was positive, an increase in the attitudes of the teacher candidates towards the use of EP for classrooms was measured but it was not found statistically significant. Instructor has also the opinion that EP practice was beneficial and stated that it enhances the participation in the classroom discussions and influences attitudes towards the lesson and academic achievement in a positive way. In addition, it was observed that the instructor had also some difficulties in the EP.

Key Words: Teacher education, electronic portfolio, Facebook

GİRİŞ

Eğitimde Değerlendirme

Eğitim programının ve eğitsel hedeflerin ne ölçüde gerçekleştirildiğinin bir göstergesi olan değerlendirme, eğitimin başında, süreç içinde ve sonunda yapılmaktadır (Karaağaçlı, 2002). Ölçme ve değerlendirme, eğitimin etkililiğini belirlemek için ilgili verileri toplamayı ve bu verilerden anlam çıkararak ölçülen nesnelere hakkında bir değer yargısına ulaşmayı amaçlayan birçok aşamadan oluşan kademeli bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Tekin, 2008).

Geleneksel değerlendirme yöntemleri (çoktan seçmeli, kısa cevaplı, boşluk doldurma, doğru/yanlış soruları, eşleştirme, açık uçlu sorular) zaman, maliyet ve tarafsızlık gibi temel avantajlar nedeniyle hala çok yaygın olarak kullanılmaktadır (Doğan, 2001). Değerlendirme bir süreç gerektirir. Bu süreç içinde öğrencinin gelişimini gözlemlemek için değerlendirmeye öğrenciyi de dâhil etmek gerekir. Değerlendirme kültüründe hem sürecin hem de sonucun değerlendirilmesi ve öğrencinin değerlendirme sürecinde sorumluluk alan, aktif katılım gösteren, yansıtan, öz değerlendirme ve işbirliği yapan konumu söz konusudur. Bu durumda, ölçme ve değerlendirme çalışmalarında geleneksel yöntemlerin yanı sıra alternatif yaklaşımların kullanılması ağırlık kazanmıştır. Etkili ve bireysel bir öğretimin tamamlayıcısı olan değerlendirme yaklaşımlarından biri öğrenci ürün dosyası olarak bilinmektedir.

Öğrenci Ürün Dosyası (ÖÜD)

Öğrenci ürün dosyası, öğrencilerin belirli bir süreçte belirli bir amaca yönelik gösterdikleri performans, gelişme, çalışma ve çabanın bir arada bulunduğu gelişim dosyalarıdır. ÖÜD öğrencinin çabalarını, ilerleme ve başarılarını sergileyen çalışmalarının amaçlı bir koleksiyonu ve öğrencileri bütünsel anlamda değerlendirmeyi hedefleyen bireysel gelişim dosyalarıdır. Geleneksel değerlendirme yöntemleri daha çok öğrenme eksikliklerini ortaya çıkarırken ÖÜD başarılı olduğu yönlerini de ortaya koymaktadır (Baki ve Birgin, 2004). ÖÜD, öğrencinin kendi yaptığı her türlü çalışma ve dokümanı içeren, “süreç gelişim dosyası” ya da “tümel değerlendirme” dosyası gibi isimler de verilebilen dosyalardır. Öğrencinin kendisine göre en iyi çalışmalarının güç ve zayıf noktalarını göz önüne serer. Bir öğrenci ürün dosyasında, öğrencilerin bitmiş ödevlerinin yanı sıra, bu ödevi oluştururken ortaya koydukları taslak çalışmalar, karalamalar da yer alabilir. Öğrencilerin tamamladıkları bir projenin ses ya da görüntü kayıtları, taslak çalışmaları, projenin tamamlandığı hali bulunabilir. ÖÜD içinde öğretmen değerlendirmelerinin yanı sıra öğrencilerin kendi değerlendirmeleri ve arkadaşlarının değerlendirmeleri de bulunabilir. ÖÜD, öğrencilerin başarıları ve gelişimleri hakkında bütüncül bilgi sağlar ve gelişimsel bir perspektifle öğrenme sürecini net olarak gösterebilir. ÖÜD değerlendirmede, öğrencinin en iyi çalışmalarına odaklanması ve diğer öğrencilerin çalışmaları ile değil, kendisinin önceki çalışmaları ile karşılaştırılması öğrenciyi motive edici etkiye sahiptir. Öğrenciler, eğitimciler ve diğerleri (aileler, akranlar, hastalar vb.) arasında iletişimi güçlendirir (David ve Davis, Harden, Howie, Ker, Pippard, 2001). ÖÜD kullanmak eleştirel düşünmeye teşvik eder, yansıtıcı stratejilerin kullanımına uyararak, geçmiş deneyimlerin kullanılmasını kolaylaştırır. Deneyimleri algılama ve yorumlamadaki farklılıklar, öğrencinin profesyonel gelişimini anlamasını geliştirir.

Elektronik Öğrenci Ürün Dosyası (EÖÜD)

Öğrenci ürün dosyası (ÖÜD) değerlendirme, eğitimcileri de öğretme stratejilerini yeniden değerlendirmeye motive eder (David vd, 2001). Kâğıt kalem kullanımına dayanan geleneksel öğrenci ürün dosyası bilişim teknolojilerinin gelişmesiyle elektronik ortama aktarılmış ve elektronik öğrenci ürün dosyası (EÖÜD) adı verilen bilgisayar destekli öğrenci ürün dosyalarının kullanımı söz konusu olmuştur. Chang'a (2001) göre EÖÜD, "tüm öğrenen uygulamalarının bilgisayardan okunabilen forma dönüştürülmüş halidir". EÖÜD, ÖÜD'lerin tüm olumlu yönlerini taşımaları ve öğrenmenin daha zengin, tam ve gerçek resmini sunmaya katkı sağladığı gibi, bunu daha taşınabilir bir formda da gerçekleştirebilmektedirler (Pullman, 2002). Öğrenciler dokümanlarını elektronik ortam ile (grafikler, sesler, yansıtma ve kompozisyonlar) sunarak sürekli gelişimi ve değişimi yansıtır. EÖÜD çalışmaları gelişti güzel oluşan bir dosyalama değildir. Tersine, öğrenenin amaçlı ve seçici olarak yaptığı çalışmaların bir araya getirdiği ürünlerden oluşmaktadır (Barrett, 2000). EÖÜD, öğrencilerin öğrenme alanı ile ilgili yeteneklerini, güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koymaktadır. Aynı zamanda öğrencilerin kendi öğrenme sorumluluklarını almalarına ve bireysel gelişimlerini takip etmelerine de olanak sağlamaktadır (Hewett, 2004). Bir başka ifade ile EÖÜD, öğrenme sürecinin sonucundan ziyade, parçasıdır (Garthwait & Verrill, 2003). Bundan dolayı EÖÜD'ler farklı ürünler içerebilirler. Animasyonlar, videolar, ses dosyaları, grafikler, resimler, kavram haritaları, posterler gibi birçok ürünü içerebilir. Gerçek örnekler içerdiği ve yansıtma olanağı tanıdığı için EÖÜD'ler, otantik değerlendirme ile özellikle, öğrenme açısından yetişkin bireyler için yarar sağlamaktadır (Carliner, 2005). Bireysel gelişimini kendisi izleyip, kontrol edebilen birey öğrenme sürecine daha aktif olarak katılabilecek ve öğrenmesini kendisi değerlendirebilecektir.

Öğretmen Eğitiminde EÖÜD Kullanımı

Lorenzo ve Ittelson (2005) öğretmen EÖÜD'lerinin, öğretmenlerin kariyer basamaklarında sahip oldukları yeterlilikler ve başarılarının bir dökümünü sunmak aracılığıyla tıpkı öğrenci ürün dosyalarında olduğu gibi değerlendirme amaçlı kullanılacaklarını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra EÖÜD'ler öğretmenler arasında işbirlikli öğrenme ve bilgi paylaşımını artırarak; öğretme amaçlarının kritiğinin de yapılmasında bir tür yansıtma aracı olarak da kullanılabilirler. Swan'a (2009) göre de dünya üzerinde bilgisayar teknolojilerinin eğitsel amaçlı yaygın kullanımları neticesinde EÖÜD'nin eğitimde kullanımını yüksek oranda destekleyen bir süreç vardır. Jeevaratnam (2013) ise öğretmen öğrenci ürün dosyasının, yöneticiler veya denetmenlerce

öğretmenlerin mesleklerine yönelik yaklaşımlarını, düşüncelerini, araştırmacı özelliklerini ve etkililiklerini görmeye yardımcı olacağını belirtmiştir. EÖÜD'ler, geleneksel öğrenci ürün dosyalarının tüm olumlu yönlerini taşımaktadırlar ve bununla birlikte öğretmenler EÖÜD aracılığı ile dokümanlarını çoklu ortam unsurlarından yararlanarak çeşitli formatların kullanımıyla (grafikler, sesler, metinler vb.) sunabilirler böylece sürekli gelişim ve değişimlerini net bir şekilde yansıtabilmeleri mümkündür (Balta ve Türel, 2013). Karaoğlan ve Ertaul'a (2010) göre EÖÜD iyi bir değerlendirme aracıdır. Bu anlamda EÖÜD değerlendirme sistemini yansıtıcı özelliği gereği bir çeşit öz değerlendirme aracı olarak da görmek mümkündür (Dipace, 2009). Barker'da (2005) günümüz öğretim etkinliklerinin her seviyesinde teknoloji destekli bir değerlendirme aracı olarak EÖÜD kullanımına yönelik bir eğilimin var olduğunu ifade etmiştir.

Elektronik öğrenci ürün dosyalarının öğretmen eğitiminde kullanımı, teorik öğrenmeleri ve pratiği bir araya getiren bir uygulamadır. Öğrenciler öğretmenlerinden teorik bilgiyi edinip, problem çözme, eleştirel düşünme gibi becerileri geliştirirken, diğer taraftan deneyimli öğretmenlerden pratik beceriler ve deneyimler kazanırlar. EÖÜD sayesinde öğretmen adayları kendi öğrenmelerini takip etmeyi öğrenirler. Bilgi ve becerilerini ve kendilerini ortaya koyabilirler (Hill, 2003). Bu anlamda açık uçludur ve adayın bilgi, beceri ve görüşleri ile ilgili sürekli gelişime açıktır. EÖÜD'ler yetiştirilecek olan yeni öğretmen adaylarının eğitimi konusunda öğretmenlere ışık tutacaktır. sosyal ağlarda EÖÜD kullanımının getirdiği avantajların ortaya konulması; var olan sosyal ağlarda EÖÜD uygulamalarının değerlendirilmesi ve eksikliklerin giderilmesi adına çalışmalar yapmak önemlidir. Bu önem dâhilinde bu çalışmada sosyal ağlarda EÖÜD kullanımının deneyimler ve etkiliğinin araştırılmasının yararlı olacağı düşünülerek Sosyal ağlarda elektronik öğrenci ürün dosyası kullanımının incelenmesi, yükseköğretimde bir durum çalışması kapsamında amaçlanmıştır. Araştırmada sosyal ağlarda EÖÜD uygulaması Facebook üzerinden gerçekleştirilmiştir.

İlgili Araştırmalar

Crutchfield (2004) öğretmen adaylarının yaptıkları etkinlikler ile ÖÜD arasında oldukça yakın bir ilişki olduğu, ÖÜD değerlendirme sürecinde yansıtıcı düşünme becerilerinin ve kendilerine güvenlerinin geliştiği yönünde bulgular elde etmiştir. Okan (2005), ilköğretim 7. sınıf fen bilgisi dersine dayalı olarak oluşturulan ÖÜD çalışmalarının öğrenci performansına katkısı ile bu çalışmalarla ilgili öğrenci ve veli görüşleri alınarak mevcut durumun ortaya konulmasını amaçlamıştır. Çalışma sonucunda uygulanan ÖÜD değerlendir-

me çalışmalarının önemli ve gerekli olduğu, duyuşsal özelliklerin ÖÜD değerlendirilme sürecinde çok daha kolay ölçülebildiği, klasik ölçme ve ÖÜD değerlendirmeleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu, ÖÜD değerlendirmede kazandırılmak istenen davranışların öğrencilere kazandırıldığı ve ÖÜD değerlendirme uygulamalarının öğrenci başarısını etkilediği bulunmuştur. Birgin (2008) ise ÖÜD'nin mevcut eğitim sistemimizde geleneksel ölçme değerlendirme etkinliklerine göre öğrencinin değerlendirilmesinde, öğrencinin kendisine ve öğretmene daha detaylı bilgi sunduğu, öğrencinin öğrenmesini ve öğrenmede sorumluluk almasını teşvik ettiği, öğrenci öğretmen arasındaki iletişimi artırdığını bulunmuştur. Öte yandan Zou (2002) ÖÜD'nin öğretimi nasıl düzenlediğini, etkililiğini, öğretimsel uygulamaları ÖÜD'ye göre düzenlemenin faydalarını ve zararlarını, uygulamadaki değişikliklerin sonuçlarına göre öğrenci öz yeterliğinin ve genel performansının artıp artmadığını ve ÖÜD'ye yönelik öğrenci tutumlarının değişip değişmediğini incelemiştir. Süreç içerisinde ÖÜD'leri oluştururken öğrenci öz yeterliği ve yeteneğinin oldukça arttığı ve öğrencilerin öğrenme süreci konusunda farkındalığının arttığını gözlemlemiştir. Öğrenciler ayrıca kaliteli ürün elde etmek için daha çok çabalamışlardır.

Funk (2005) öğretmen eğitimi programlarında EÖÜD'nin nasıl kullanıldığının belirlenmesi amacıyla yaptığı araştırmasında, öğretmen adaylarının EÖÜD değerlendirmeyi genellikle öğretmenlik standartları için gereken bilgi, beceri ve değerleri kazanmada bir araç olarak kullandıklarını belirlemiştir. Korkmaz ve Kaptan (2005) ise fen eğitiminde öğrencilerin gelişimini değerlendirmek için EÖÜD kullanımını üzerine çalışmışlardır. Çalışma sonucunda, EÖÜD değerlendirme yönteminin fen eğitiminde öğrenci niteliklerini belirlemek, öğrenme ve öğretme sürecini geliştirmek ve bilimsel gelişmeyi izlemek amacıyla kullanılabileceği sonucuna varmışlardır. Gülbahar ve Köse (2006) ise öğretmen adaylarının EÖÜD kullanımına ilişkin görüşlerini incelediği çalışmalarında, öğretmen adaylarının eğitiminde değerlendirme amacıyla EÖÜD'lerin kullanılmasının etkilerini araştırmışlardır. Lisans düzeyinde proje tabanlı olarak işlenen bir derste EÖÜD değerlendirme yöntemini kullanmışlardır. Araştırma sonucunda bu değerlendirme yönteminin öğrenciler tarafından çok benimsendiğini ve proje tabanlı öğretim yöntemi ile işlenen bir dersin değerlendirilmesi için uygun ve yararlı olabileceğini belirlemişlerdir. Ayrıca, EÖÜD değerlendirme yönteminin öğrenciler açısından farklı yararlar sağladığına ilişkin görüşlerini de tartışmışlardır. Özyenginer (2006) bilgisayar dersinde EÖÜD kullanımını incelediği çalışmasında, Meslek Lisesi Bilgisayar Bölümünde okuyan öğrencilerin Bilgisayar/Donanım dersinde, EÖÜD hazırlama, EÖÜD'lerine yansıtma ifadeleri yazma ve

EÖÜD değerlendirme ile ilgili görüşlerini ve başarı durumlarını incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin keyifle çalıştıkları, sorumluluk hissetmede ve yaratıcılık ile ilgili hususlarda geliştikleri, teknolojiyi kullanma becerilerinin geliştiği ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda tüm öğrenciler geçer not almış ve ortalamanın üstünde bir başarı göstermişlerdir.

Demirli (2007) EÖÜD'nin öğrenen tutumlarına ve öğrenme algılarına etkisini incelediği araştırması sonucunda öğrencilerin, EÖÜD öğretim sürecini birçok açıdan arzulan niteliklere sahip bir öğretim süreci olarak algıladıkları ve sürece yönelik oldukça olumlu tutumlar geliştirdikleri görülmüştür. Bunun yanında öğretimi yapılan konularda, öğrenen merkezli bir tutuma sahip oldukları, kavramları ve aralarındaki ilişkileri derinlemesine ve doğru biçimde anlamlandırdıkları görülmüştür. Sulzen ve Young'un (2007) çalışmasında stajyer öğretmenlerinin EÖÜD'lerinin hızlı ve güvenilir değerlendirilmesi çalışmalarında, dereceli puanlama anahtarı kullanarak stajyer öğretmenlerinin EÖÜD'lerinin hızlı ve güvenilir bir şekilde değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya katılan değerlendirmeciler ÖÜD'leri kısa sürede değerlendirmişler ve puanlayıcılar arası korelasyon yüksek bulunmuştur. Araştırmacılar farklı branşlardaki stajyer öğretmenlerin ÖÜD'lerinin puanlanmasına kolayca adapte olduğunu belirtmişlerdir. Wang (2004) ise öğrencilerin EÖÜD süreçlerini incelemeyi hedeflemiştir. Durum çalışması yöntemini kullandığı çalışmada, verileri ÖÜD geliştirme sürecinin farklı zamanlarında gerçekleştirdiği yüzyüze görüşmeler, kendi gözlemleri ve öğrencilerin hazırladıkları EÖÜD yoluyla toplamıştır. Araştırma sonunda, EÖÜD geliştirmenin, öğrencilerin aktif, bağımsız ve öğrenmeleri konusunda yaratıcı olmalarını sağladığı, edindikleri becerilerin yeniden gözden geçirilmesi ve sentezlenmesi imkânını sunduğu ve yeni şeyler öğrenmeleri konusunda motivasyonu arttırdığı bulgusu elde edilmiştir. Wang (2007) EÖÜD oluştururken öğrencilerin işbirliğinin değerlendirilmesi ile ilgili çalışmasında, teknolojiyi birleştirme dersinde öğrencilerin EÖÜD'lerini oluştururken işbirlikli çalışmalarını, değerlendirme araştırması yaklaşımı ile ele almıştır. Kazan (2006) ise EÖÜD uygulamalarının eğitim ve öğretim amaçlı nasıl kullanıldığını detaylı bir şekilde öğretmen ve öğrencilere tanıtmak için örnek teşkil etmesi bakımından bir uygulama yapmış ve sonuçlarını değerlendirmiştir. Araştırma, "Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi" alanında lisans düzeyinde öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinden, 40 kişilik bir öğrenci grubu üzerinden yürütülmüştür. "Öğretmenlik Uygulaması" dersinde yürütülen çalışmalar sonucunda, görüş anketi, SWOT analizi ve görüşme teknikleri kullanılarak veriler elde edilmiştir. Araştırma sonucunda, EÖÜD'nin eğitim sistemi içerisinde olumlu karşılandığı ve öğretmenlik uygulaması derslerinde

teorik bilgi ile pratiği birleştiren bir unsur olarak kullanımının uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, sosyal ağlarda elektronik öğrenci ürün dosyası'nın öğretmen eğitiminde bir uygulamasını yaparak deneyimler ve etkililiğini öğretmen adayları ve öğretim elemanı açısından değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda, öğretmen adaylarının ve öğretim elemanın sosyal ağlarda EÖÜD kullanımında yaşadığı deneyimler; eğitsel fayda, yaşanan zorluklar ve sınırlılıklar, sınıf içi etkileşim, derse katılım, sosyal ağlarda EÖÜD kullanımına yönelik tutum ve ders başarısı kapsamında incelenecektir.

YÖNTEM

Araştırma Deseni, Örneklemi ve Uygulaması

Araştırmada, nitel araştırma yöntemi temel alınmış ancak nicel yöntemin öngördüğü, gerektiğinde bilimsel yöntemler çerçevesinde sayısallaştırmalara ve bilimsel sorulara cevap verecek gereklilikler yerine getirilerek yöntem çeşitlenmesine gidilmiştir. Araştırmaya nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yaklaşımı yön vermiştir. Durum çalışmasında veri toplamak için çeşitli kaynaklar kullanılır. Bu araştırmada verilerde çeşitlenmeye gitmek için gözlemler, görüşmeler, anketler, sosyal ağlarda EÖÜD ürünleri ve başarı testlerinden elde edilmiştir. Örneklemde tipik durum örneklem yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmada hem araştırma sürecinin tasarlanmasında hem de veri toplama araçlarının hazırlanmasında, nicel ve nitel araştırma anlayışları çerçevesinde gerekli geçerlik ve güvenilirlik analizleri/stratejileri yürütülmüştür.

Araştırma sürecinde sosyal ağlarda EÖÜD, araştırmanın yapıldığı dönemde en yaygın bulunan sosyal ağ (Facebook) üzerinden gerçekleştirilmiştir. Facebook'ta ders etkinliklerinde kullanılmak üzere her öğretmen adayı bir hesap açarak dersin Facebook gurubuna üye olmuştur. Uygulamaya başlamadan önce Facebook ortamının sosyal ağlarda EÖÜD olarak kullanılması ile ilgili öğretmen adaylarına hazır bulunuşluluk ölçeği uygulanmıştır. Ölçek maddeleri Facebook yardım merkezinden elde edilmiştir. Ölçek sonuçlarına göre öğrencilerin eksik buldukları konularda ilk dersin bir bölümünde sosyal ağlarda EÖÜD ve Facebook tanıtımı yapılmıştır. Sosyal ağlarda EÖÜD'nin öğrenci ürünlerine dayalı olması nedeniyle araştırma için uygulaması olan bir dersin seçilmesine karar verilmiştir. Bu doğrultuda araştırmanın yapıldığı dönemde (2014-2015 Sonbahar dönemi) göz önünde bulundurularak Gazi

Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı 3.Sınıfında Özel Öğretim Yöntemleri dersi araştırma için uygun bulunmuştur. Derse ilgili dönemde 33 öğretmen adayı kayıtlı iken dersin devam zorunluluğunu sağlamadıkları için 3 öğrenci analizlere dahil edilmiş ve çalışma grubu 9'u erkek, 21'i kadın toplam 30 öğretmen adayından oluşmuştur.

Verilerin Toplanması

Bu araştırmada, toplanan verilerin inandırıcılığını arttırmak için veri, kaynak, yöntem ve araçlarda çeşitliliğe gidilmiştir. Araştırma verileri; gözlemler, görüşmeler, anketler, sosyal ağlarda EÖÜD ürünleri ve başarı testlerinden elde edilmiştir. Gözlemlerde, araştırmacı dönem boyu derse katılarak öğretim elemanı ve öğretmen adaylarını izlemiştir. Gözlem sırasında, öğretmen adaylarının ortam ve sınıf içinde sosyal ağlarda EÖÜD'ye ilişkin davranışları, birbirleriyle ilişkileri, grup çalışmalarında karşılaşılan zorluklar ve sınırlılıklar, getirdikleri çözümler ve bu çözümleri diğer öğretmen adayları ile paylaşmaları takip edilmiş ve alan notları tutulmuştur. Görüşme soruları sosyal ağlarda EÖÜD'nin sınıfta yararları, zorlukları ve sınırlılıkları, süreçte yaşanan sıkıntılar, derse katılım, ders içi etkileşim, ders başarısı ve düşüncelerini içermiştir. Gözlem ve görüşmelerde ses kayıtları kullanılmıştır. Sayısal veri olarak Demirli (2007) tarafından geliştirilen bir derse yönelik tutum ölçeğinden yararlanılmıştır. Tutum için veriler öntest ve sontest olarak toplanmıştır.

Görüşmeler, yarı yapılandırılmış görüşme türünde tasarlanmıştır. Görüşmeler, sosyal ağlarda EÖÜD öğretim sürecinin son haftalarında ders bitiminden sonra 27 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler yarı yapılandırılmış görüşme formu kapsamında gerçekleştirilmiştir. Süreç başında formda 53 soru maddesi yazılmıştır. Ancak süreç içinde özgün veri sağlamadığı ya da tekrara düştüğü görülen sorular çıkarılarak ve diğerleri de gözden geçirilerek güncellemelere gidilmiş ve veriler 37 soru maddesi ile toplanmıştır. Görüşme formu; kolay anlaşılabilen, her sorunun bir odağı olduğu, her bir sorunun açık uçlu, yönlendirici olmaktan uzak, alternatif sondalar, tek boyutlu, fakat farklı türden (dolaylı, varsayım dayalı) olduğu bir biçimde hazırlanmıştır. Sorular öğretmen adaylarının sosyal ağlarda EÖÜD sürecine yönelik deneyimleri ve etkililiğini ortaya çıkarmaya yönelik hazırlanmıştır. Çalışmadaki görüşmelerin her biri 45-60 dakika sürmüştür. Görüşmelerin tümü araştırmacı tarafından yönetilmiştir. Görüşmenin sıcak bir ortam içerisinde yürütülmesine çalışılmıştır. Öğretmen adaylarının bazıları görüntülü kayıt alınmasını istemedikleri için görüşmeler sesli kayıt altına alınmış, daha sonra araştırmacı tarafından ses kayıt cihazındaki görüşmeler yazılı dokü-

man haline dönüştürülmüştür. Verilerin kaydında çalışma etiği çerçevesinde katılımcıların ismi kullanılmamış, görüşme yapılan öğretmen adayları alfa nümerik olarak kodlanmıştır (Ö1, Ö2, Ö3...). Görüşmeler esnek bir yapıda yürütülmüştür. Gerçek ve derinlemesine bilgi edinebilmek için; bazı durumların açıklığa kavuşmasına yönelik ek sorular sorulmuş, açık olmayan yanıtlara yönelik doğru algıyı alabilmek için teyitler sağlanmıştır. Görüşmelerin yanında araştırmada, alan çalışması türünde gözlem yapılmıştır. Araştırmacının ortama katıldığı, “katılımcı gözlem” yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Burada araştırmacı, dönem boyu derse katılarak gözlem notları tutmuştur. Araştırmacı gözlem aracı olarak bir gözlem formu kullanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında nicel ve nitel veriler elde edilmiştir ve her iki türdeki verilerin çözümlenmesi bilgisayar destekli gerçekleştirilmiştir. Çözümlere başlamadan önce, yarı yapılandırılmış görüşme verileri ses kayıtları ve not alma biçiminde kaydedilmiştir. Çalışmada gözlem ve görüşme kayıtları için not alma ve ses kayıtları kullanılarak veri kayıt çeşitlenmesine gidilmiştir. Verilerin yazılı hale getirilmesi ve düzenlenmesi amacıyla Microsoft Word kelime işlemci programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analizde görüşülen ve gözlenen öğretmen adaylarının görüşlerini yansıtmaya yönelik doğrudan alıntılara yer verilmiş ve analiz için araştırma sorularından, betimsel bir çerçeve oluşturulmuştur. Bu çerçeveye göre verilerin hangi temalar ve kodlar altında organize edileceği ve sunulacağı belirlenmiştir. Çözümlemeler sonucunda ortaya çıkan kodlar listesi belirtilmiştir. Araştırmada elde edilen nitel verilerin çokluğu nedeniyle ve nitel veri çözümlemelerinde kaliteyi tehdit edebilecek unsurların önüne geçilmesi amacıyla çözümlemeler bilgisayar destekli bir biçimde yapılmıştır. Tüm bu unsurlar göz önünde bulundurularak yanlı ve kısmi çözümlemelerden kaçınmak için nitel veri toplama araçlarından elde edilen veriler elektronik formata dönüştürülmüştür. Görüşme ve gözlem verilerini desteklemek amaçlı elde edilen veri sonuçlardan sosyal ağlarda EÖÜD anketi oluşturulmuş ve görüşmelerde bireysel olarak ifade edilen hususlar araştırmaya katılan tüm öğretmen adaylarına uygulanmıştır ve genel durum betimlenmek istenmiştir. Sosyal ağlarda EÖÜD anketinin analizi madde madde yapılmıştır. Analizlerde “SPSS 18” istatistik paket programı kullanılmış ve istatistiksel anlamlılık seviyesi 0.05 alınmıştır. Ortalamaların yorumlanmasında ölçek aralığı; 1-1.80: Kesinlikle Katılmıyorum, 1.81-2.60: Katılmıyorum, 2.61-3.40: Kararsızım, 3.41-4.20: Katılıyorum, 4.21-5: Kesinlikle Katılıyorum olarak alınmıştır. Araştırma kapsamında tutum için veriler öntest ve sontest

olarak toplanmıştır. Verilerin betimsel analizinde, aritmetik ortalama ve standart sapmalar hesaplanmıştır. Grup çalışması için ise frekansa bakılmıştır.

Geçerlilik ve Güvenilirlik

Araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliği araştırma yöntemi gerektiğince yürütülmüştür. Bu kapsamda, alan yazın incelemesi, uzman görüşleri, nicel ve nitel yöntemlerinden yararlanılmıştır. Tüm süreçlerde çeşitlemeye gidilmiştir. Tutum ölçeği için Demirli (2007) Öğretim Sürecinin Öğrenen Tutumlarına ve Öğrenme Algılarına Etkisi Doktora Tezi çalışmasında kullanılan tutum ölçeğinden yararlanılmıştır. Yapılan güvenilirlik analizi sonucunda ölçeğin Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı da 0,932 bulunmuştur. Araştırma sonuçlarıyla gerçeğin doğru biçimde temsil edilebilmesi için, diğer bir deyişle nitel araştırma yaklaşımında yer alan inandırıcılık unsuruna yönelik; uzun süreli etkileşim, derin ve odaklı veri toplama ve çeşitleme yöntemlerinden yararlanılmıştır. Sonuçların uygulanabilirliği noktasında aktarılabilirlik özelliğini sağlamak için amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik durum örnekleme ve ayrıntılı betimleme yöntemleri kullanılmıştır. Tutarlılığı sağlamak için; tutarlık incelemesi ve katılımcı teyidi yöntemlerinden yararlanılmıştır. Ayrıca görüşmelerin analizinde araştırmacı tarafından gerçekleştirilen tema ve kodlamanın bir bölümü için başka bir kodlayıcı da bağımsız olarak çalışmış ve kodlayıcılar arası tutarlılığın yüksek olduğu görülmüştür.

BULGULAR ve YORUMLAR

Görüşme ve Gözlemlere İlişkin Bulgular

Dönem boyunca, ödevlerin tüm sınıfa açık olarak sosyal ağlarda EÖÜD'de paylaşılması öğretmen adayları için motive edici bir durum oluşturmuştur. Öğrenciler çalışmalarını karşılaştırma, benzerlikleri ve farklılıkları görme imkânı bulmuştur. Sosyal ağlarda EÖÜD'nin paylaşılabilir bir ortam olması öğrencilerin kendilerini ve arkadaşlarını ders içeriği ve uygulamaları etrafında izleme tanıma imkanı sunmuştur. Öğrencilerin bu ortam sayesinde eleştirel düşüncüyü kazanma yönünde de ilerlemeler kaydettiği gözlemlenmiştir. Görüşmeler ve gözlemler, öğretmen adaylarının sosyal medyayı bir uzaktan eğitim aracı olarak kabullenebildiklerini göstermiştir. Öğretmen adayları ile yapılan görüşmeler ve gözlemler neticesinde sosyal ağlarda EÖÜD'nin uygulanmasında bazı zorluklar olduğu da görülmüştür. Öncelikle, sürecin başlangıcında sosyal ağlarda EÖÜD'ye uyum sağlamada zorluklar yaşanmıştır. Yaşanılan bu zorluklardan bazıları; internetin yavaşlığı, dosya yükleme (dosya boyutu, kayıt türü, zaman alması vb.), dosya arama/bulma, gönderileri ta-

kip etme ve yüklenen ödevlerin yoğunluğu olmuştur. Fakat sürece ve ortama uyum sağladıkça karşılaşılan zorluklar aşılmış ve çözümler üretilmiştir.

Sosyal ağlarda EÖÜD'nin sınıf içi etkileşim etkisine ilişkin; öğrencilerin derse katılım, ödevler hakkında yorum yapma, sohbet ortamı oluşturma, ödevlerde düzeltme yapabilme, ortamın elektronik olması, öğretim elemanının yönlendirme ve değerlendirmeleri gibi eğitim durumlarının etkileşimi artırdığı yönünde öğrenciler görüşler belirtmişlerdir. Sınıf içi gözlemler de bunu teyit eder niteliktedir. Yine de bazı öğretmen adaylarının ise ders içi etkileşim konusunda kararsız oldukları da görülmüştür. Sosyal ağlarda EÖÜD ortamının kullanışlı olması, etkin öğrenmeyi sağlaması, dersi eğlenceli hale getirmesi, zaman kısıtlamasının olmaması ve öğrenciye özgürlük sağlaması öğretmen adaylarının, devamsızlığının azalmasına derse olan isteklerini artmasına ve derse daha hazırlıklı gelmelerine de katkı sağlamıştır. Bu durum öğretim elemanının yönlendirme ve uyarılarıyla daha da pekişmiştir. Fakat yine de zaman zaman ödevlere yorum ve beğenide bulunma ve derse katılımda düşüşler gözlemlenmiştir. Öğretmen adayları sosyal ağlarda EÖÜD uygulamasında sürekli olarak öğretim sürecinin içinde etkin olmuşlardır. Sosyal ağlarda EÖÜD çalışmaları öğretmen adaylarına; derse katılım, önceki bilgileri tekrar ve pekiştirme, eski programları tekrara etme, erişim kolaylığı, inceleme yapabilme, gelişme aşamalarını ve öğrenmelerini gözden geçirebilme imkanı sunmuştur. Bunlardan dolayı sosyal ağlarda EÖÜD'nin ders başarısını olumlu etkileyeceği öngörülebilir.

Görüşme ve Gözlem Bulgularından Oluşturulan Ankete Dair Bulgular

Sosyal ağlarda EÖÜD'ye dair öğretmen adaylarının bireysel olarak ifade ettikleri ve yukarıda bir incelemesi sunulan görüşlerini ve araştırmacının gözlemlerini nicel olarak değerlendirmek için bu verilerden oluşturulan bir görüş anketi hazırlanmış ve tüm sınıfa uygulanmıştır. Tablo 1'de görüş anketine ait genel durum özeti verilmektedir. Madde ortalamalarına bakıldığında sosyal ağlarda EÖÜD kullanımının kolay olduğuna dair görüşlere yüksek oranda bir katılım olduğu, buna karşın zorluğuna ilişkin görüşlere katılımın düşük olduğu görülmektedir. sosyal ağlarda EÖÜD'nin yararlarına dair ifade edilen bireysel görüşlere sınıf genelinde katılımın olduğu görülmektedir. Ancak sosyal ağlarda EÖÜD kapsamında kullanılan akran değerlendirmelerinin yararlı olduğuna dair elde edilen nitel bulgulara sayısal katılım noktasında bir kararsızlık olduğu görülmüştür. Bu durum akran değerlendirmesinin bazen not kaygıları ile yapılmasından ve doyurucu yorumlar içermemesinden kaynaklanmış olabilir.

Standart sapmalara ve dağılımların çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında ise genel olarak olumlu görüşlerde standart sapmanın küçüldüğü ve daha çok sola çarpıklığın ve dik dağılımın olduğu görülmektedir. Bu durum öğretmen adaylarının olumlu görüşlerde daha homojen ve ortalamanın üzerinde görüşlere sahip olduğunu göstermektedir. Buna karşın uygulamanın içerdiği zorluklara ilişkin görüşlerde dağılımın sağa çarpık ve basık olduğu, standart sapmanın ise arttığı görülmektedir. Bu durum bu ifadelerde sınıfın daha heterojen ve görüşlere daha düşük bir katılım sağladığını ortaya koymaktadır. Örnek olarak, “ortam içinde direk arama yapılamaması bir eksikliği” ifadesine katılımın yüksek bir değerde (ortalama = 4,10) olduğu ve dağılımın yüksek katılım değerlerine doğru bir eğilime (çarpıklık<-1) ve homojen bir şekilde bir yayılıma (basıklık>1) sahip olduğu dikkat çekmektedir. Benzeri bir durumun “bilgisayar becerisine sahip olduğum için zorlanmadım”, “içeriğe uygun her türlü faydalı bilgi paylaşımında özgürdük”, “etiketleme araçları işimizi kolaylaştırdı” ve “ödevleri saklama, düzenleme vb. açıdan yararlıydı” ifadeleri içinde geçerli olduğu görülmektedir. Bu bulgular ifade edilen sorunu sınıfın genelinin yaşadığını göstermektedir. Sonuç olarak, sosyal ağlarda EÖÜD sürecine ilişkin sınıf genelinde olumlu bir algı olduğu, kullanımın kolay ve yararlı bulunduğu söylenebilir. Akran değerlendirmesi ve geri dönütlerin daha doyurucu olması ise dikkat edilecek bir husus olarak not edilebilir.

Tablo 1. Sosyal ağlarda EÖÜD öğrenci görüşü anketi betimsel istatistikleri (N=30).

	Ort.	SS.	Çrp.	Bsk.
Ortamı daha önceden bildiğimiz için kullanımı kolaydı.	4,20	,85	-1,14	1,28
Bilgisayar becerisine sahip olduğum için zorlanmadım.	4,17	,75	-1,35	3,27
İçeriğe uygun her türlü faydalı bilgi paylaşımında özgürdük.	4,13	,68	-,87	2,28
Yapılan görsel ve işitsel ödevler bilgileri somut hale getirdi.	4,13	,63	-,10	-,32
Gelişimimizi diğerlerinininki ile karşılaştırabildik.	4,13	,68	-,17	-,71
Paylaşımaları görmek bilgimizi zenginleştirdi.	4,10	,76	-1,19	2,50
Ortam içinde direk arama yapılamaması bir eksikliği.	4,10	,88	-1,49	3,92
Sürece alışınca zorlukları kolayca aşabildim.	4,10	,76	-,68	,66
Ödevlerde bilgisayar programlarını kullanmak faydalı oldu.	4,10	,76	-,68	,66

Etiketleme araçları işimizi kolaylaştırdı.	4,07	,74	-1,20	2,77
Elektronik ortama giriş/çıkış kolaydı.	4,03	,89	-1,01	,82
Sınırlılıkları giderilirse iyi bir ölçme-değerlendirme ortamı olurdu.	4,00	1,08	-1,22	1,04
Ödevlere geri bildirim almak için faydalıydı	4,00	,59	,00	,23
Öğretimin etkililiğini arttırdı.	3,97	,81	-,78	,77
Eksikliklerimi görebilme ve düzeltme açısından önemli oldu.	3,97	,72	-,55	,83
Ödevleri saklama, düzenleme vb. açıdan yararlıydı.	3,90	,92	-1,20	2,35
Süreç değerlendirmesi olması öğrenmeyi daha çok arttırdı.	3,87	,86	-,43	-,26
Bilgisayar temelli uygulama ödevleri öğrenmeyi arttırdı.	3,83	,95	-,68	-,21
Ödev yoğunluğu nedeniyle zorlandım.	3,83	1,09	-1,21	1,47
Ortamın bazı uzantıları kabul etmemesi bir eksiklikti.	3,80	1,06	-1,05	,60
Karşılaştığım zorluklara kolayca çözüm buldum.	3,80	1,00	-,69	-,40
Öğretmenliğimizde yararlı olabilecek bir uygulamada bilgi ve tecrübe kazandık.	3,80	,81	-,88	,85
Gönderileri takipte zorlandım.	3,77	1,07	-,76	,14
Araştırmacı kimliğimi ve yeni şeyler ortaya çıkarma düşüncemi geliştirdi.	3,77	,90	-,42	-,36
Öğrenmede daha etkin olmamı sağladı.	3,73	,91	-,91	,18
Sınırlılıkları olsa da sistem ihtiyaçlarımızı karşıladı.	3,73	,91	-,91	1,68
Grup çalışmaları derse katılımı arttırdı.	3,67	,99	-,84	,61
Dönem süresince bireysel gelişimimizi takip edebildik.	3,67	,96	-,51	-,55
Diğerlerinin paylaşımlarına beğenide bulunabilmeyi sevdim.	3,63	,89	-,43	-,37
Diğerlerinin paylaşımlarıma beğeni de bulunması beni motive etti.	3,63	1,07	-,65	-,10
Değerlendirme etkinliklerinde çeşitlilik olması öğrenmemi arttırdı.	3,60	,93	-,45	-,57
Bazı ödevlerin dosya boyutunu düşürerek yeniden yüklemek zorunda kaldım.	3,60	1,28	-,67	-,74
Elektronik ortamı ödevlerin paylaşılması açısından yeterli buldum.	3,60	,77	-,60	,14
Diğerlerinin yaptıklarını görmek rekabeti arttırdı.	3,50	,97	-,48	,24
Sınıf ortamında ifade edemediklerimizi ortam üzerinde edebildik.	3,50	1,01	-,11	-1,01
Ortamı kişisel olarak güvenli buldum.	3,50	,97	-,72	,24

Sınıf içi etkileşimi arttırdı.	3,43	1,17	-,53	-,51
Bazı ödevlerin dosya türünü değiştirerek yeniden yüklemek zorunda kaldım.	3,30	1,21	-,37	-1,04
Ödevlere yorum ve beğenide bulunma derse katılımı arttırdı.	3,27	1,28	-,33	-1,07
Diğerlerinin paylaşımlarıma yaptıkları yorumlar faydalıydı.	3,20	1,21	-,29	-,83
Yaptığımız paylaşımlar ve ödevlerde herhangi bir kısıtlama ile karşılaşmadım.	3,17	,99	-,12	-,53
Diğerlerinin paylaşımlarına yorum yapabilmek gelişimim için faydalıydı.	3,13	1,25	-,16	-1,10
Dosya yükleme zaman aldı.	3,07	1,14	,16	-1,27
İstediğim türde dosyaları yükleyemedim.	3,00	1,36	,00	-1,21
İnternetin yavaşlığı zorluk yaşattı.	2,90	1,24	-,26	-1,39
Benzeri uygulamaları diğer derslerimiz için de kullanılmasını isterim.	2,83	,95	,10	-,21
Dosya aramada/bulmada zorlandım.	2,70	1,26	,28	-1,23
Dosya yüklemeye zorlandım.	2,47	1,04	,88	,74
Paylaşılan ödevleri açmakta zorlandım.	2,40	1,00	,40	-,85

Sosyal Ağlarda EÖÜD Kullanımına Yönelik Tutum Anketine Dair Bulgular

Sosyal ağlarda EÖÜD'nin derste kullanımına yönelik tutumdaki değişime öntest ve sontest ölçümleri yapılarak bakılmıştır. Ortalamalara bakıldığında (Tablo 2) genel olarak, öğretmen adaylarının derse yönelik tutumlarının olumlu ifadeler için katılıyorum (3,40-4,20) olumsuz ifadeler için ise kararsızım (2,60-3,40) ya da katılmıyorum (1,80-2,60) düzeyinde oldukları görülmektedir. Sontest genel ortalamasının (3,69) öntest genel ortalamasına (3,53) göre daha yüksek olduğu ancak genel ortalamalar arasındaki farkın (Tablo 3.3) istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir ($t=1,38$, $p>0,05$). Ancak her iki ölçümde de genel ortalama bakımından öğretmen adaylarının katılıyorum düzeyinde anlamlı tutuma sahip oldukları görülmektedir. Demirli de (2007), öğrencilerin sosyal ağlarda EÖÜD öğretim sürecini birçok açıdan arzulanan niteliklere sahip bir öğretim süreci olarak algıladıkları ve sürece yönelik oldukça olumlu tutumlar geliştirdiklerini ifade etmiştir.

Anlamlı farkın olduğu maddeler incelenmek istendiğinde, “derste daha fazla çaba sarf edeceğim için sıkılırım” yönündeki ifadeye katılımın sosyal ağlarda EÖÜD uygulaması sonunda anlamlı düzeyde azaldığı ($t=-4,44$, $p<0,001$) ve katılıyorum (Ortalama=3.40) düzeyinden katılmıyorum (Ortalama=2.13)

düzeyine çekildiği görülmektedir. “Değerlendirilmemin çok yönlü yapılacak olmasından mutlu olurum” ifadesine katılımın öntest’den (Ortalama=3,43) sontest’e (Ortalama=3,80) anlamlı olarak arttığı da ($t=2,08$, $p<0.05$) görülmektedir. “Dersle ilgili çalışmalarımı sahiplenirim” ifadesine katılımın da yine öntest’den (Ortalama=3,83) sontest’e (Ortalama=4,20) anlamlı olarak arttığı görülmektedir ($t=2,16$, $p<0.05$). Son olarak, “gelişimime bakılarak değerlendirilme yapılmasından rahatsızlık duyarım” ifadesine katılımın anlamlı düzeyde azaldığı ($t=-3,22$, $p<0.01$) ve karasızım düzeyinden (Ortalama=2,77) katılmıyorum düzeyine (Ortalama=1,93) çekildiği de tablodan görülmektedir. Bu sonuçlardan öğretmen adaylarının tutumlarında genel olarak olumlu bir yönde artış olduğu ancak bunun açıklanan maddeler dışında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı bulunmuştur. Bu durum örneklem sayısının düşüklüğü ile de ilişkili olabilir ve çalışmanın mümkün olabilecek daha geniş örneklemelerde tekrarı tutumdaki değişimi sayısal olarak açıklamakta fayda sağlayacaktır.

Tablo 2. Derste sosyal ağlarda EÖÜD kullanımına yönelik tutum öntest sontest karşılaştırması.

	Öntest	Sontest	T	P
Süreç içinde değerlendirme beni derse daha çok güdüler.	3,50	3,40	-,55	,586
Değerlendirmemin dönem içine yayılacak olması hoşuma gider.	3,47	3,63	,84	,407
Araştırmaya daha istekli olurum.	3,33	3,40	,35	,730
Derse daha çok motive olurum.	3,30	3,33	,13	,899
Dersle ilgili iletişim kurmak için elektronik ortamları kullanmak hoşuma gitmez.	2,70	2,13	-2,01	,054
Olayları ve olguları anlamam artar.	3,43	3,37	-,32	,752
Öğrenmem daha etkili olur inancındayım.	3,17	3,20	,17	,865
Derste daha fazla çaba sarf edeceğim için sıkılırım.	3,40	2,23	-4,44	,000
Kendi amacımı oluşturma fırsatı verilmesi hoşuma gider.	3,67	3,73	,33	,745
Değerlendirilmemin çok yönlü yapılacak olmasından mutlu olurum.	3,43	3,80	2,08	,046
Fırsat eşitliğinin sunulması bana güven verir.	3,70	3,97	,90	,374
Sağlanan hareket serbestisi (bir mekana bağlı olmama) daha verimli olmamı sağlar.	3,73	3,67	-,32	,752
Sınıf içinde daha rahat olurum.	3,37	3,17	-1,03	,312

Derse yönelik çabamın artacağı inancındayım.	3,20	3,30	,45	,655
Çalışmalarımı kontrol etme imkânı olması hoşuma gider.	3,73	4,00	1,03	,310
Dersle ilgili çalışmalarımı sahiplenirim.	3,83	4,20	2,16	,039
Çalışmalarım ile ilgili sorumluluk almak beni rahatsız eder.	2,77	1,90	-3,50	,002
Dersteki gelişimimi daha iyi yansıtabilirim.	3,57	3,77	1,03	,312
Konular içerisindeki kavramları daha iyi kavrarım.	3,47	3,47	,00	1,000
Çeşitli teknolojileri kullanma becerim artar.	3,87	4,00	,64	,526
Gelişimime bakılarak değerlendirilme yapılmasından rahatsızlık duyarım.	2,77	1,93	-3,22	,003
Kararlarımda bana verilen sorumluluk kendime güven duymamı sağlar.	3,80	3,90	,50	,620
Kendimi disipline etmeme katkı sağlar.	3,40	3,30	-,36	,725
Öğrenmeyi öğrenmem daha kolay olur.	3,43	3,53	,38	,708
Farklı bakış açılarına sahip olmama yardımcı olmasından hoşlanırım.	3,67	3,67	,00	1,000
Daha fazla öğrenme sorumluluğu vermesi nedeniyle kendimi gergin hissederim.	3,23	2,67	-1,77	,088
Farklı görüşlerimi arkadaşlarımla daha rahat paylaşıyorum.	3,63	3,57	-,27	,791
Kendi gelişimimde nelere dikkat edeceğimi daha iyi tespit ederim.	3,63	3,70	,28	,783
Öğretim ortamının kendime özgü olduğunu hissetmek bana güven verir.	3,80	3,67	-,58	,564
Olayları ve olguları yorumlayabilmede daha rahat olurum.	3,47	3,63	,76	,455
Yorumlama kabiliyetimin artacağı inancındayım.	3,83	3,63	-,77	,448
Daha etkileşimli ortamda bulunmaktan zevk alırım.	3,70	3,33	-1,41	,170
Kendi anlamlarımı oluşturmada bana fırsat verildiğini hissederim.	3,63	3,80	,87	,393
Kendi gelişimime karar vermek hoşuma gider.	3,67	4,00	1,84	,077
Dersle ilgili birden fazla kaynaktan yararlanmak hoşuma gider.	3,57	3,83	1,07	,293
Hangi kriterlere göre değerlendirilmeye tabi tutulacağımı bilmek isterim.	4,17	4,30	,63	,536
Çalışmalarımda nelerin olacağına karar verme fırsatının verilmesinden hoşlanırım.	4,13	4,10	-,14	,887
Çalışmalarımı sınıf ile paylaşım kendime olan güvenim artırır.	3,83	3,80	-,13	,899
Genel Ortalama (Olumsuz ifadeli maddeler ters kodlanarak alınmıştır):	3,53	3,69	1,38	0,179

Öğretim Elemanının Sosyal Ağlarda EÖÜD Sürecindeki Gözlem ve Deneyimleri

Ortamın elektronik olması nedeni ile öğrenciler oluşturdukları çalışmalarını çıktı almak ya da bir CD'ye yükleyip getirmektense daha kısa sürede ve daha az çaba ile elektronik olarak sisteme yükleme imkânı bulmuşlardır. Bu durum öğrenciler açısından bir kolaylık olduğu kadar öğretim elemanı açısından da kolaylık olmuştur. Öğretim elemanı bu durumu “öğrenci çalışmalarına daha hızlı ve kolay yoldan erişme ve aynı şekilde geri dönüt verme şansı elde ettim” diyerek ifade etmiştir. Öğretim elemanı ayrıca öğrencilerin birbirlerine olan dönütlerini görme ve bunlara beğeni ve yorumda bulunma imkanına da sahip olmuştur. Öğretim elemanına göre, “öğrenciler birbirlerinin çalışmalarına beğeni ve yorumlarda bulundular ve bunda bir zorluk yaşamadılar”. Gördüğü başka bir faydayı ise “bu ortamı öğrencilere anlatmak gibi bir gereklilik oluşmadı çünkü öğrencilerin hepsi Facebook ortamını başlangıçta aslında benden daha iyi biliyor ve kullanabiliyorlardı” şeklinde açıklamıştır. Dolayısı ile öğretim elemanının sosyal ağlarda EÖÜD ortamını öğrencilere anlatmak için ayrıca bir zaman harcamasına gerek kalmamıştır. Facebook ortamının herkes tarafından bilinen yaygın bir ortam olması böyle bir kolaylık sağlamıştır. Öğretim elemanının ifade ettiği bir diğer husus ise, “istenirse, internetteki videolar, birtakım görseller, başka sosyal paylaşım ağlarındaki çalışmalar da Facebook ortamına kolayca entegre edilebilir, gruplar oluşturulabilir ve dersle ilgili olabilecek diğer Facebook grupları ile iletişim kurulabilir” olmuştur. Öğretim elemanı, Facebook ortamını çok kullanmadığı için bu ortamı öğrenmek için başlangıçta belli bir çaba sarf ettiğini belirtmiştir. Ona göre, “bu büyük bir zorluk değildi ama yine de öğrenmek için belirli bir zaman harcaması bir zorluk olarak değerlendirilebilir”. Öğretim elemanı, sosyal ağlarda EÖÜD’de Facebook ortamını kullanmak için başlangıçta ortamın özelliklerinin iyice öğrenilmesinin daha sonra yaşanabilecek bazı zorlukları aşmak için yararlı olabileceğini de ifade etmiştir.

Öğretim elemanına göre, sosyal ağlarda EÖÜD ortamının Facebook’tan erişilebilir olmasının sağladığı kolaylığın öğrencilerin derse daha etkin katılımına katkısı olmuştur. Öğrenciler uygulama gereğince ders boyunca öğrenme etkinliklerine yönelik çok sayıda gönderi ve yorumda bulunmuşlardır. Bu durum o kadar yoğun olmuştur ki öğretim elemanının öğrencilerin yorumlarını ve gönderilerini takip etmekte ve değerlendirmekte zorlanmasına neden olmuştur. Diğer taraftan öğretim elemanının yaşadığı bir diğer zorluk ise öğrencilerin uygulamaya dayalı etkinliklere motive edilmesi ve sürekliliğinin sağlanması olmuştur. Çünkü netice de uygulama dersi içi öğrenci yükünü de

arttırmıştır. Ona göre, “formal eğitimde öğrenciler mümkün olan en az iş gücüyle mezun olmak istiyorlar, sosyal ağlarda EÖÜD çalışması ise yoğun öğrenci etkinliğine dayalı bir uygulama olarak öğrencileri zorlayan bir süreç”. Ödevlerin yanı sıra öğrencilerin sisteme girerek birbirlerine değerlendirmeler vermelerinin zorunlu olması da öğrenciler tarafından fazladan bir iş yükü olarak algılanmıştır. Bu durumu o, «bu iş yükünde onları etkili kılabilmek için onların sürekli gerekli uyarılar ile motive edilmeleri gerekiyor. Ancak zaman zaman bunda zorlandığımı ifade etmiştir. Bu durum, uygulamanın öğretim elemanı için de yeni olmasına bağlanabilir. Öğretim elemanı öğrenci dosyalarını ve gönderilerini takip etmekte de zorluklar yaşamıştır. Ona göre Facebook’da arama/sorgulama/filtreleme özellikleri öğrencilerin tüm gönderilerini ve yorumlarını istenilen bir düzende görmek için oldukça sınırlı. Bu durumu “bir öğretim elemanı olarak benim gönderiler içinde sorgulama yapabilmem lazım, örneğin değerlendirme yapmak istediğimde herhangi bir öğrencinin gönderilerini filtrelemek ve gönderi yığını içinde sadece onunkini görmek isterim ama böyle bir özellik yok” şeklinde açıklamıştır.

Öğretim elemanı, derse katılımın ve sınıf içi etkileşimin önceki yıllara göre yükseldiğini gözlemlemiştir. Bu durumu “öğrencilerin birbirlerine Facebook’da sağladıkları yazılı dönütler sınıftaki yüz yüze etkileşimi de tetikledi” şeklinde açıklamıştır. Öğrenciler sosyal ağlarda EÖÜD ortamındaki yazılı dönütlerini sınıfta da devam ettirmişlerdir. Bu, öğretim elemanına göre “hem sınıf içi etkileşimi arttırmış hem de öğrencilerin demokratik bir ortamda eleştirme ve savunma becerilerinin gelişmesine katkı sağlamıştır”. Öğretim elemanı derse katılımın arttığını, öğrencilerin daha az devamsızlık yaptıklarını ve derse daha istekli geldiklerini düşünmektedir. Bu durum, sosyal ağlarda EÖÜD uygulamasının öğrencilerin derse yönelik motivasyonlarına olumlu etkisi olduğunu göstermektedir. Öğretim elemanı öğrencileri derse katmanın zorluğunu “formal eğitimde öğrencilerin derse yüksek bir motivasyonla gelmelerini bekleyemiyoruz, bütün sınıfın aynı gün aynı saate aynı derse ve öğretime ilgili ve istekli olması beklenemez tabi, çoğu defa örgün eğitimin bir gereği olarak öğrenciler derslere zorunlu oldukları için geliyorlar” şeklinde ifade etmiştir. Öğretim elemanına göre, öğrencilerin ders başarısı uygulama döneminde arttırmıştır. Önceki dönemlerle karşılaştırıldığında öğrencilerin ara sınav ve final sınavı başarılarında sayısal bir artış olmuştur. Öğretim elemanı “dersi aynı içerik ve benzeri etkinliklerle işlememe rağmen sosyal ağlarda EÖÜD’nin öğrencilerin sınav başarılarına olumlu etki sağladığını söyleyebilirim, sınıf ortalaması artmıştır. Sosyal ağlarda EÖÜD’nin sınıf içi etkileşimi arttırmasının özellikle zayıf öğrencilerin ders başarısına daha fazla katkı sağladığı kanaatindeyim” şeklinde ifade etmiştir. Öğretim elemanı,

sosyal ağlarda EÖÜD ortamının tasarımına ilişkin olarak, “Facebook ortamının tasarımı bir eğitsel ortam yönünde olsaydı kullanımı daha kolay olurdu. Bir sosyal ağlarda EÖÜD ortamı olarak tasarlanmaması onu çok işlevsel bir sosyal ağlarda EÖÜD ortamı yapmıyor ama basitliği kullanılabilirliğini de bir taraftan arttırıyor. Kullandığımız kadarı ile işe yaradığını ve öğrencilerin de bu yönde olumlu algıları olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim. Pek çok öğrenciden ortamın kullanılmasına dair olumlu dönütler aldım” şeklinde görüş belirtmiştir. Buradan Facebook ortamını bir sosyal ağlarda EÖÜD ortamı olarak ya da destekleyici bir ortam olarak kullanılabileceği sonucunu çıkarabiliriz. Özellikle yaygın ve herkes tarafından biliniyor olması önemli bir avantaj olarak görülmektedir. Öğretim elemanı ayrıca “tercih yapma özellikleri var, yani grup oluşturup bu grubu yönetebiliyorsunuz ve dışarıya kapatabiliyorsunuz. Güvenlik açısından da kullanımının belirli bir güvenlik derecesinin olduğunu söyleyebilirim” ifadeleriyle sosyal ağlarda EÖÜD ortamının doğru tedbirler alındığında güvenli bir ortam olabileceğini belirtmektedir. Ona göre, “eğer sistemdeki güvenlik ve gizliliğe ait özelliklere yeterince dikkat edilir ve tercihler doğru şekilde yapılırsa herhangi bir güvenlik sıkıntısı oluşmaz.

Sonuç olarak öğretim elemanı, Facebook ortamını tavsiye edebileceğini ve bundan sonra da kullanmayı düşündüğünü belirtmiştir. Sosyal ağlarda EÖÜD’yi diğer derslerde de kullanmaya başladığını ve oralarda da özellikle derse katılımı sağlamada faydasını gördüğünü belirtmiştir. Ona göre “formal bir sosyal ağlarda EÖÜD ortamına sahip olmayanlar için iyi bir alternatif olabilir, sosyal bir ortam olması öğrenme ürünlerinin sosyal paylaşımı için de iyi olabilir, ders alanı ile ilgili amatör ya da profesyonel çalışma grupları ile de etkileşim sağlanabilir”. Öğretim elemanına göre Facebook, kullanım kolaylığı, kullanışlılığı, yaygınlığı ve ücretsiz oluşu ile de pek çok öğretim elemanı için uygun bir sosyal ağlarda EÖÜD ortamı ya da destekleyicisi olabilir. Öğretim elemanına göre, sosyal ağlarda EÖÜD kullanımı ile öğrencilerin derse olan tutumları da olumlu etkilenmiştir. Önceki dönemlerle karşılaştırdığında öğrencilerin derse olan tutumlarının daha olumlu olduğunu gözlemlemiştir. Öğretim elemanı “çıktı almak ve CD’ye yüklemek yerine çalışmalarını sosyal ağlarda EÖÜD ortamında yayımlayabildiler. Ben de bu çalışmalarını anında görebildim, çalışmalarını sınıfa getirmelerine bile gerek kalmaz. Sınıfta bütün çalışmalarını takip edemiyorum, daha sonra çalışmalarını Facebook’da kayıtlı olduğu için takip edebiliyorum. Ayrıca çalışmaların kaybolma riski yok. Sosyal ağlarda EÖÜD’nin sürece dayalı olması süreç içinde dönüt ve düzeltmeleri gerekli kılıyor, dolayısıyla ortam bu anlamda işe yarıyor. Öğrenciler dönütler neticesinde çalışmalarına ve gönderilerine daha son-

ra güncelleme yapabiliyor ve altıkları puanlarını yükseltebiliyorlar. Bütün bu avantajları gördüğümde öğrencilerin derse yönelik tutumlarına etkisi bence olumlu olmuştur. Gözlemlerime göre de önceki dönemlerle karşılaştırdığımda öğrencilerin derse olan tutumlarının daha iyi olduğunu söyleyebilirim.” şeklinde ifade etmiştir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma sonucunda görülmüştür ki öğretmen adayları sosyal ağlarda EÖÜD’de fazla zorluk yaşamamışlardır. Bunun temel nedeni Facebook’ un yaygın kullanımda olan bir sosyal ağ olması ve öğrencilerin pek çoğunun hâlihazırda bu ortamı kullanıyor olmalarıdır. Ancak bir diğer nedeni de öğrencilerin bilgisayar eğitimi alanında olmaları ve böylece karşılaştıkları zorluklara zorlanmadan kişisel çözümler üretebilmeleridir. Facebook’da elektronik ortama giriş çıkış için ve paylaşılan ödevleri açmak için öğrenciler zorluk yaşamamışlardır. Ancak az sayıda da olsa bazı öğretmen adayları ilk haftalarda ortama uyum sağlamada sıkıntılar yaşamışlardır. Buna karşın sürece alışınca bu sıkıntının da aşıldığı görülmüştür. Yine bazı öğretmen adayları; dosya yüklemede, ortamı sürekli takip etmede, dosya arama bulmada, ödevlerin yoğunluğu, ortamda fazla vakit harcanma gibi bazı zorluk ve sınırlılıklar yaşamışlardır. Bunun nedenleri olarak internetin yavaşlığı, dosya yükleme boyutunun sınırlı olması, istenilen gönderilerini ekranın başına sabitlenememesi, sorgulama ve filtreleme özelliklerinin yetersiz olması görülmüştür. Aynı zamanda yaşanan zorluklara çözümler getirilmiştir. Benzer bir şekilde Kazan’da (2006) yaptığı araştırmada elektronik gelişim dosyasının sınırlılıkları arasında boyut sınırlaması, görsellerin fazla yer kaplaması, çalışmaların eklenmesi, dosyaları internet ortamına aktarmada yaşanan sorunlar olarak saymıştır.

Sosyal ağlarda EÖÜD’de ödevlerde öğretim elemanı tarafından herhangi kısıtlamaya gidilmesi zorunlu olmamıştır. Öğrenciler ders etkinliklerinin gerektirdiği paylaşımları yapabilmişlerdir. Bu kapsamda sınıf içi etkileşimin arttığı gözlemlenmesi araştırmanın önemli sonuçlarından biridir. Gelecekte olarak öğretimin yürütülmesi sorumluluğu öğretim elemanının üzerindedir ve bu durum günümüz ileri teknolojilerine rağmen yaygınlıkla hala böyledir. Ancak sosyal ağlarda EÖÜD, öğrenciler için derse katılma, ödev gönderme ve sunma, ders konu ve etkinliklerine yönelik gönderilerde bulunma, düşünce ve yansımalarını ifade edebilme, diğerlerinin ödev gönderilerini değerlendirme, yorum yapma ve tüm bunları tartışma için uygun bir ortam olmuştur. Öğretim elemanının ifadeleri ile sosyal ağlarda EÖÜD ders başarısını da arttırmıştır ancak bu durumun sayısal olarak test edilmesi mümkün

olmamıştır; gelecek araştırmalar için sağlanabilmesi halinde kontrol gruplu bir deneysel desende bu durum test edilebilir. sosyal ağlarda EÖÜD’de; uygulama ortamının öğretmen adaylarına her zaman açık olması, yapılan bütün çalışmaların görülmesi, öğretmen adaylarının kendi gelişimlerini takip etme imkânının olması, ortam üzerinde ödevleri saklama, eksikliklerini görebilme ve düzeltebilme, etkinlikler içinde yer alan bilgisayar temelli uygulama ödevleri ve bunların elektronik ortamda olması öğretmen adayları açısından yararlı olmuştur. Benzer şekilde Kazan da (2006) yaptığı araştırmada, elektronik gelişim dosyası oluşturmanın öğrencileri en fazla mutlu eden yönleri; kendini ifade etmede kolay olması, çalışmaların dijital ortama aktarılabilmesi, eksiklikleri görmeyi sağlama, materyalleri düzenli bir şekilde bir arada tutma, gelişimi izleme ve kişiye özgü olma olarak açıklamıştır.

Sosyal ağlarda EÖÜD kullanımına yönelik öğrenci tutumları başlangıçta ve uygulama sonunda olumlu olmakla beraber anlamlı yönde bir artış da görülmemiştir. Genel olarak tutum bakımından ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Diğer taraftan ders etkinliklerinde sosyal ağlarda EÖÜD kullanımı öğretim elemanı için de bazı yararlar sağlamıştır. Öğretim elemanı açısından öğrenci çalışmalarının elektronik olarak depolanmış olması, anlık dönüt verebilme, Facebook ortamının herkes tarafından bilinen yaygın bir ortam olması ve bundan dolayı bu ortamı öğretmek için ayrıca bir zaman ve emeğin gerekmemesi, istenirse internetteki videolar, bir takım görseller, başka sosyal paylaşım ağlarındaki çalışmaların da kolaylıkla Facebook ortamına taşınabilmesi, gruplar oluşturulabilmesi ve diğer Facebook grupları ile iletişime geçebilme imkânı olması önemli yararlar arasındadır. Diğer taraftan öğretim elemanı açısından ortam özelliklerini öğrenmek belli bir zaman gerektirmiştir. Ayrıca etkileşim yoğunluğu hem öğretim elemanın bunları takibinde dönütler sağlamasında hem de bazı öğrencilerin bu yoğunluğa uyum sağlamasında zorluk olmuştur. Bu durumla Facebook’un paylaşımlar için arama, sorgulama ve filtreleme gibi destekleyici özelliklerinin yetersiz kalması arasında ilişki kurulabilir. Diğer taraftan çıktı almak veya taşınabilir elektronik ortama yüklemek yerine çalışmaların özelleştirilebilir bir sosyal medya ortamında paylaşılabilmesi, düzeltme ve güncelleme yapılabilmesi, kaybolma riskinin olmaması öğretmen adaylarının derse yönelik tutumları olumlu etkilemiştir. Genel olarak bakıldığında sosyal ağlarda EÖÜD öğretmen adaylarının gelişim ve başarılarını olumlu yönde etkilediği ortaya çıkmıştır. Facebook; açık erişim, kullanma kolaylığı, kullanışlılık, yaygınlık ve ücretsizlik gibi özellikleri dikkate alındığında öğretim elemanlarının sosyal ağlarda EÖÜD kullanımına hazır görülmektedir. Bununla birlik-

te mevcut öğretim alışkanlıklarından dolayı sürecin başlangıçta bir adaptasyon dönemi gerektirdiği de değerlendirmeler arasında yer almıştır.

Son olarak, benzeri çalışmaları yapacak araştırmacılar için birkaç hususta öneriler yapılması yararlı olur. Sosyal ağlarda EÖÜD uygulaması öncesi öğrencilerin uygulama ve sürece dair bir haftalık bir alıştırma süreci bu çalışmada yaşanan bazı zorlukları azaltabilir. Sosyal ağlarda EÖÜD ortamı için uygun dosya formatları ve boyutlarının belirlenmesi dosya yükleme, görüntüleme ve indirmede yaşanan bazı zorluk ve aksaklıkları en aza indirebilir. Uygulamada sınıfın kalabalık oluşundan dolayı yaşanan bazı zorluklar azaltılması için uygulamanın kalabalık olmayan sınıflarda uygulanması, asistan desteği alınması ya da sınıfın şubelere bölünerek uygulanması önerilir. Ayrıca diğer sosyal medya ortamlarının entegre kullanılması etkililiği arttırabilir.

KAYNAKLAR

Albert, K. (2006). *An E-Portfolio Model For Learning, Assessment, And Employment In Teacher Education At West Chester University Of Pennsylvania*. Pro Quest Information And Learning Company, UMI Number: 3220632.

Baki, A. ve Birgin, O. (2004). Alternatif Değerlendirme Aracı Olarak Bilgisayar Destekli Bireysel Gelişim Dosyası Uygulamasından Yansımalar, Bir Özel Durum Çalışması. *The Turkish Online Journal Of Educational Technology – TOJET*, 3, (3).

Balta, Y. ve Türel, Y. K. (2013). Çevrimiçi Uzaktan Eğitimde Kullanılan Farklı Ölçme Değerlendirme Yaklaşımlarına İlişkin Bir İnceleme. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic*, 8(3), 37-45.

Barker, C. (2005). *E-Portfolio For The Assessment Of Learning*. 25 Kasım 2013 Tarihinde [Http://Www.Futured.Com/Eportfolioforassessmentoflearning.Pdf.Pdf](http://www.futured.com/eportfolioforassessmentoflearning.pdf). Sayfasından Erişilmiştir.

Barrett, H. C. (2000). Create Your Own Electronic Portfolio. *Learning & Leading With Technology*, 27 (7), 14-21.

Birgin, O. (2008). *Alternatif Bir Değerlendirme Yöntemi Olarak ÖÜD Değerlendirme Uygulamasına İlişkin Öğrenci Görüşleri*. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1).

Carliner, S. (2005). *E-Portfolios: Training & Development*. 59(5), 70-75.

Chang, C. & Tseng, K. (2009). *Use And Performances Of Web-Based Portfolio Assessment*. *British Journal Of Educational Technology*, 40,(2), P:358–378.

- Chang, C. (2001). *A Study On The Evaluation and Effectiveness Analysis Of Web- Based Learning Portfolio (WBLP)*. British Journal Of Educational Technology, 32, (4).
- Crutchfield, M. D. (2004). *Preservice Portfolios And First Year Teaching Practice: What Are The Connections? Unpublished Doctoral Dissertation*, George Mason University.
- David, M. F. B., Davis, M. H. & Harden R. M, Howie, P. W., Ker, J., Pippard, M. J. (2001). AMEE Medical Education Guide No. 24: Portfolios As A Method Of Student Assesment. *Medical Teacher*. 23 (6), 535-551.
- Demirli, C. (2007). *EÖÜD Öğretim Sürecinin Öğrenen Tutumlarına ve Öğrenme Algılarına Etkisi*. (Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Dipace, A. (2009). *Evaluation Of Learning And E-Portfolio: Authentic Assessment İn The Experience Of On Line Master*. 1st International Conference On Education And New Learning Technologies, Barcelona, Spain.
- Doğan, F. E. (2001). *A Suggested Portfolio Development Model For ELT Students At Gazi University*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Funk, M. L. (2005). *The Use Of Electronic Portfolios Within Teacher Education Programs At Renaissance Group Member İnstitutions*. Unpublished Doctoral Dissertation, Capella University.
- Garthwait, A. & Verrill, J. (2003). E-Portfolios: Documenting Student Progress. *Science and Children*, 40(8), 22-27.
- George, D., & Mallery, M., (2010). *SPSS For Windows Step By Step: A Simple Guide And Reference*. 17.0 Update (10a Ed.). Boston: Pearson.
- Gülbahar, Y. ve Köse, F., (2006). Öğretmen Adaylarının Değerlendirme İçin EÖÜD Kullanımına İlişkin Görüşleri. *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39 (2), 75-93.
- Hewett, S. M. (2004). Electronic Portfolios: *İmproving İnstructional Practices*. Techrends. 48(5), 26-30.
- Hill, M. D. (2003). *E-Folio And Teacher Candidate Development*. The Teacher Educator, 38, 256-266. [Http://Www.Informaworld.Com/Smpp/Content~Db=All~Content=A769651179](http://Www.Informaworld.Com/Smpp/Content~Db=All~Content=A769651179). Sayfasından Erişilmiştir.
- Jeevaratnam, G. (2013). Portfolio As An Assessment Tool İn French Foreign Language Classroom. *International Journal Of Scientific Research*, 2(11), 155-156.
- Karaağaçlı, M. (2002). *Değerlendirme Süreci. Mesleki Eğitim ve Teknoloji Eğitimde Özel Öğretim Yöntemleri*. (31-47). Ankara: Nobel.

- Kazan, Z. (2006). *Elektronik Gelişim Dosyasının Eğitim Amaçlı Tasarlanması ve Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Kullanımının Değerlendirilmesi*. (Yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Korkmaz, H. ve Kaptan F. (2005). Fen Eğitiminde Öğrencilerin Gelişimin Değerlendirmek için EÖÜD Kullanımı Üzerine Bir İnceleme. *The Turkish Online Journal Of Educational Technology – TOJET*, 4 (1)
- Okan, N. (2005). *İlköğretim 7. Sınıf Fen Bilgisi Dersindeki ÖÜD Uygulamasının Değerlendirilmesi*. (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özyenginer, E. (2006). *Bilgisayar Dersinde EÖÜD Yöntem Kullanımı Üzerine Bir Çalışma*. (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Pullman, G. (2002). *Electronic Portfolios Revisited: The Efolios Project*. Computers and Composition, 19, 151-169.
- Sulzen, J. & Young, M. (2007). *Fast And Reliable Evaluation Of Preservice Teacher Electronic Portfolios*. Paper Presented At The Annual Meeting Of The American Educational Research Association In Chicago, IL, April 9-13.
- Swan, G. (2009). Examining Barriers In Faculty Adoption Of An E-Portfolio System. *Australasian Journal Of Educational Technology*, 25(5), 627-644.
- Tekin, H. (2008). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme* (19. Baskı). Ankara: Yargı Yayınevi.
- Vargas, J. D. (2004). *Negotiated Rubrics For Electronic Portfolios: A Study Of Two Elementary Classrooms*. Phd Thesis Us: State University Of New York At Albany.
- Wang, C. X. (2007). *Assessing Student Collaboration in Electronic Portfolio Construction: An Evaluation Research*. Instructional Technology Department, Georgia State University.
- Wang, S. (2004). *Learning Experiences in Developing Electronic Portfolios in A Master's Educational Technology Program. A Case Study*. Proceedings Of Society For Information Technology and Teacher Education International Conference, Ohio.
- Zou, M. (2002). *Organizing Instructional Practice Around The Assesment Portfolio: The Gains And Losses*. Eric Dokümanı Servis Numarası: Ed 469469.

Extended Abstract

In this research, using an electronic portfolio through social networks (EP) for teacher education has been examined with respect to student and instructor experiences and effectiveness. The experimental group of the research consisted of 30 students who received Special Teaching Methods course during 2014-2015 academic year in the department of Computer and Instructional Technology Education at Gazi University's Faculty of Education and an instructor. In line with this purpose, experiences of teacher candidates and instructors using EP have been analyzed within the scope of educational benefit, difficulties and limitations which have been experienced during the use of EP, classroom interaction, class participation, attitude towards using EP and academic achievement. A mixed research approach has been adopted for the research and methodological variation was acquired through analyzing qualitative and quantitative data. In the research, Facebook was used as the social network. Every student opened a Facebook account to use in the classroom activities and became a member of the Facebook group of the course. Teacher candidates were applied a readiness scale for using Facebook environment as the EP. Scale items were obtained from the Facebook help center. In accordance with the results of the scale, EP and Facebook were introduced to the students in one part of the first lesson on the subjects that students did not have competence in. Although 33 teacher candidates were registered in the course during the relevant period, 3 students were not included in the analysis as they did not meet the attendance requirement of the course. Therefore the study group consisted of 30 teacher candidates, 9 of whom were males and 21 were females. Research data have been obtained through observation, interview, Facebook posts, opinion scale and attitude scale. Convenience sampling has been used for the sampling. Observations were conducted through participant observation method. During the observation, behaviors of the teacher candidates related to EP in the environment and classroom, their relationships with each other, difficulties and limitations encountered in group work, their solutions to these situations and sharing these solutions with other teacher candidates were followed and field notes were taken. Interviews were held with all students as semi-structured. Questions have been prepared to find out the experiences of the teacher candidates related to EP process, their attitudes towards using EP in the classroom and the extent to which EP affects the learning process. Interviews lasted for approximately 50 minutes. All the interviews were conducted by the researcher. Within the frame of working ethics, names of the participants were not

used in the data recordings and the teacher candidates who were interviewed were alphanumerically coded. Within the scope of the research, quantitative and qualitative data were obtained and both types of data were handled with computer aided analysis. In the study, note-taking and voice recording methods were used for observation and interview records in order to supply record variation. Microsoft Word word processing program was used with the aim of putting the recorded data in writing and editing. In the analysis of the data, descriptive analysis method was used. In the descriptive analysis, quotations were used directly in order to explain the points of view of the participants and a descriptive framework was drawn from the research questions for the analysis. According to this framework, themes and codes under which the data will be organized and presented have been determined. A codes list arising from the analysis was stated. The analyses were carried out in a computer-aided way in order to avoid the elements that could threaten the quality in qualitative data analysis and due to the numerousness of qualitative data obtained in the research. An EP opinion survey was formed from the obtained data results in order to support the interview and observation data and issues individually expressed in the interviews were applied to all the teacher candidates that participated in the research. Therefore, the general situation was desired to be described. Analysis of the EP survey was conducted item by item. SPSS 18 statistical package program was used in the analysis and the statistical significance level was taken as 0.05. The attitude scale was prepared based on the attitude scale towards classroom which was developed by Demirli (2007). The Cronbach's Alpha reliability coefficient was found to be 0,93 according to the measurements obtained from the sample. Data were obtained from long-term participant observation, interviews and following of the posts in order to keep credibility high in qualitative findings. Detailed description was used to ensure the transferability of results. In order to ensure consistency, consistency assessment and participant confirmation method were used. Besides, another encoder independently worked for some of the themes and codes formed by the researcher in the analysis of the interviews and coding consistency was found to be high. According to the results of the research, various benefits of EP were observed in social networks. On the other hand, some difficulties were encountered in adapting to EP. It has been revealed that EP impacts interactions during the lesson in a positive way, increases the participation in classroom discussions and contributes positively to the academic achievement. Although the general view of the teacher candidates towards the EP was positive, an increase in the attitudes of the teacher candidates towards the use of EP for classrooms was measured but

it was not found statistically significant. Instructor has also the opinion that EP practice was beneficial and stated that it enhances the participation in the classroom discussions and influences attitudes towards the lesson and academic achievement in a positive way. In addition, It was observed that the instructor had also some difficulties in the EP.